

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Kaupunginhallitus

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 01.12.2025 16:00 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Komu Pekka	puheenjohtaja	
	Bruneau Milla	I varapuheenjohtaja	
	Markkanen Marju	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Uosukainen Kimi	jäsen	
	Laakso Jetta	jäsen	
	Lindqvist Marko	jäsen	
	Aaltonen Kalle	jäsen	
	Lientola Elisa	jäsen	
	Kastehelmi Minerva	jäsen	
	Seesvaara Eero	jäsen	
	McCarron Francis	kaupunginvaltuuston pj.	
	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I vpj.	
	Pakkanen Lasse	kaupunginvaltuuston II vpj.	
	Nieminen Mira	kaupunginvaltuuston III vpj.	
	Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
	Jämsén Virve	vs.sivistysjohtaja	
	Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja, konsernihallinnon johtaja	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Mörsky Tiina	talousjohtaja	
	Virkkunen Pekka	lakiasiainjohtaja	
	Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

Lahti 27.11.2025

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
352	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
353	Pöytäkirjan tarkastajat	5
354	Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraaportti	6
355	Valtuustoaloite kauniimman Lahden puolesta KV	7
356	Valtuustoaloite: Poikien koulumenestyksen ja hyvinvoinnin tukeminen Lahden perusopetuksessa KV	16
357	Sopimushallinnan ohjeen hyväksyminen	30
358	Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus A-2873b, Kujala, Kerinkallio, Ämmälä (Pippon eteläosa) KV	33
359	Spatium Toimitilat Oy ylimääräinen yhtiökokous	44
360	Niemen pelastusaseman myynti Päijät-Hämeen Hyvinvointialueelle	46
361	Eron myöntäminen Hannu Kaasiselle kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV	50
362	Tiedoksi merkittävät asiat	53

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

352 **Laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Esityslista
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

nro 25

353

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan III vpj. Toni Putula ja jäsen Minerva Kastehelmi.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

354
Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

355**Valtuustoaloite kauniimman Lahden puolesta KV**

2747/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunginarkkitehti Johanna Palomäki p. 050 387 8715

kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen p. 050 398 5114

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 18.11.2025

§ 128

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Niko A. Kauko ja kahdeksan muuta valtuutettua 9.6.2025:

”Suomessa on jo pitkään eletty rakentamisen suhteen funktionaalisuuden aikaa eli rakentamisessa on otettu huomioon pääasiassa ainoastaan rakennuksen toiminnallisuus ja tarkoituksenmukaisuus. Tämä moderni ”brutalismiksikin” sanottu arkkitehtuurin aikakausi on johtanut siihen, että laatikkomaiset ja mitäänsanomattomat rakennukset ovat ankeuttaneet kaupunkikuvaa ympäri Suomen. Tätä kaupunkikuvan rumentumista on toisesta päästä vauhdittanut vanhojen arvorakennusten purkaminen.

Tällä funktionalismin valtakaudella on täysin unohdettu se, että arkkitehtuurin kauneus on erittäin tärkeä elinvoima-, viihtyvyys- ja vetovoimatekijä kaupungille. Tosiasia on, että ihmiset haluavat sekä asua kauniissa kaupungissa että muuttaa sellaiseen. Lähes jokainen haluaa tehdä omasta kodistaan kauniin ja onkin ymmärrettävää, että kaupunki on meidän yhteinen kotimme ja siksi sen kauneudesta pitäisi huolehtia myös. Arkkitehtuuri on kaupungin ulkonäön suhteen keskeinen ja pysyvä tekijä ja siksi arkkitehtuuriin suhtautuminen on asia, jonka suhteen Lahdessa ja koko Suomessakin tarvitaan perustavanlaatuinen muutos.

Elinympäristön kauneus ja sitä myöten myös viihtyisyys olisivat Suomessa aivan toista luokkaa, jos nykyarkkitehtuurissa panostettaisiin myös ulkonäköön pelkän käytännöllisyyden sijasta. Suomen kaupungeissa kauniit rakennukset ovat lähes poikkeuksetta vanhoja, kuten esimerkiksi oma kaupungintalomme, eli meidän päättäjien pitäisi rohkeasti haastaa itseämme ja kysyä, että mikä nykyajassa on vialla, kun emme enää halua rakentaa kaupunkilaisten silmää miellyttäviä

rakennuksia? Kauniimpaan arkkitehtuuriin panostamisesta saadaan tavattomasti erilaisia merkittäviä hyötyjä, joita listataan tässä:

- Se tuottaa esteettistä iloa ja mielihyvää. Kaunis arkkitehtuuri herättää positiivisia tunteita ja voi inspiroida, rauhoittaa tai piristää. Se lisää elämänlaatua ja voi jopa parantaa mielialaa.
- Kulttuurinen identiteetti ja historia. Arkkitehtuuri kertoo paikan tarinan ja vahvistaa kulttuuriperintöä. Kauniit rakennukset ja historialliset monumentit vahvistavat merkittävästi yhteisön identiteettiä ja asukkaiden ylpeyttä omasta kaupungistaan.
- Ympäristön elävöittäminen. Kaunis arkkitehtuuri tekee kaupungeista viihtyisämpiä. Se kannustaa ihmisiä sosiaalisuuteen, ulkoilemaan ja liikkumaan sekä nauttimaan ympäristöstään.
- Taloudelliset hyödyt. Kauniit rakennukset ja kaupunkialueet houkuttelevat turisteja ja investoijia. Ne voivat myös nostaa kiinteistöjen arvoa ja edistää paikallista taloutta.
- Yhteisöllisyys ja yhteishenki. Hienosti suunnitellut julkiset tilat, kuten aukiot, puistot ja kirjastot, edistävät sosiaalista vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ja nostavat kaupungin arvovaltaa.
- Psykkiset ja terveyshyödyt. Tutkimukset osoittavat, että kauniit ympäristöt vähentävät stressiä ja parantavat hyvinvointia.
- Kestävä kaupunkikehitys. Kauniit rakennukset ovat usein myös kestävämpiä, sillä niissä panostetaan pitkäjänteiseen suunnitteluun ja laadukkaisiin ekologisiin materiaaleihin.
- Kaunis arkkitehtuuri ei siis ole vain silmänilo vaan sillä on konkreettisia vaikutuksia yhteiskunnan eri osa-alueille. Se yhdistää ja inspiroi taidetta ja sosiaalisia tarpeita luoden pysyviä arvoja. Lisäksi se on kaupungille erittäin merkittävä apu positiivisen brändin luomisessa.

Nämä kaikki hyödyt perusteluna käytän valtuutetun aloiteoikeuttani ja esitän, että

Lahti alkaa rakentamisen muutosta johtavaksi arkkitehtuurikaupungiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että Lahti ottaa keskeisen roolin kauniimman arkkitehtuurin elvyttämisessä Suomessa ja alkaa ajamaan asiaa eteenpäin mahdollisesti yhteistyössä muiden kaupunkien kanssa haastamalla niitä mukaan muutokseen. Näin saisimme kaunistettua Lahden lisäksi ennen pitkää koko Suomea. Lahden kaupungilla pitäisi siis olla arkkitehtuurin suhteen selvä oma tahto, eikä niin, että otamme vastaan sen mitä arkkitehdit meille esittävät. Klassisten rakentamisen periaatteiden mukaan rakennusten pitäisikin olla kauniita, käytännöllisiä ja kestäviä. Näistä kauneus ja kestävyys ovat pitkälti nykyrakentamisessa hukattuja, tai kauneuden suhteen ainakin käsitys siitä on pahasti hakoteillä.

Psykologi Carl Jungin mukaan se, että voi katsella kauneutta, on yksi onnellisuuden peruspilari. Arkkitehtuuri voikin olla masentavan laatikkorumuuden sijasta kaunista taidetta, joka tuottaa kaupunkilaisille iloa joka päivä. Kauniimpaan arkkitehtuuriin palaamisella on laaja kannatus, mutta siitä huolimatta rumuus on ollut päättäjien oma valinta, jota meidän ei tulisi enää tehdä. Edelliset sukupolvet näkivät rakentaessaan aina pienen lisävaivan ja jättivät meille jälkeensä pysyvää arvokkuutta kaupunkikuvaan ja meidän velvollisuutemme on tehdä samoin.

Ja kauneudella tarkoitan traditionaalista ja klassista arkkitehtuuria, sillä ne sopivat yleiseen kauneuskäsitykseen ja niitä voitaisiin siis soveltaa nykypäivänä ns. uusvanhalla tyyllillä. Nykyisen ruman laatikkoarkkitehtuurin puolustajat vetoavat tässä kohtaa usein sanontaan, että kauneus on katsojan silmässä, mikä sinänsä on totta, mutta lopulta asia on niin, että kun tarpeeksi monen silmässä on sama käsitys kauneudesta, niin siitä syntyy yleinen kauneuskäsitys. Tästä yleisestä kauneuskäsityksestä kertoo sekin, että ihmiset matkaillessaan haluavat nähdä nimenomaan klassista arkkitehtuuria ja kotimaassakin ns. vanhat kaupungit koska ne ovat yksiselitteisen kauniita. Mikä meitä siis pidättelee, eli miksi me emme rakentaisi samoin nyt? Kauneuden pitäisikin olla rakentamisessa normi eikä ylellisyys ja nykyisillä tuotantovälineillä tämä muutos on helposti toteutettavissa

kunhan tarvittava tahto ja ymmärrys asian tärkeydestä löydetään. On nähtävä myös se etu, että rakennushankkeille on huomattavasti helpompi saada kaupunkilaisten laaja tuki, kun rakennukset ovat kauniita, jolloin ne parantavat elinympäristön viihtyvyyttä eivätkä rumenna sitä.

On tärkeä ymmärtää, että me voimme aina rakentaessamme päättää, menemmekö kaupunkikuvassa rakennus kerrallaan väärään suuntaan ja rumennamme kaupunkiamme, vai vaihdammeko suuntaa, jolloin kaupunkimme kasvot alkavat rakennus kerrallaan kaunistua. Eli kun rakennushankkeita toteutetaan, ne voidaan tehdä myös tyylillä tyylittömyyden sijasta. Hyvin pienillä muutoksilla, kustannuksilla ja pienellä vaivalla rakennuksista saadaan miellyttävän kauniita. Tällaiseen uusvanhan tyylin elvyttämiseen on jo maailmalla mm.

Saksassa ja Ruotsissa ryhdytty erinomaisin tuloksin. Suomessakin on jo olemassa pieniä toivonpilkahduksia esim. Helsingin Koirasaaren jugendtyylinen asuintalohanke. Myös jo olemassaoleviin rakennuksiin voidaan remonttien yhteydessä tehdä kasvojenkohotuksia, joilla julkisivuja saadaan pienin kustannuksin muutettua huomattavasti esteettisemmiksi.

Käytännössä arkkitehtuurisen tyylin muuttamiseksi tarvitaan yhteistyötä ja neuvotteluja sekä arkkitehtitoimistojen että rakennusteollisuuden kanssa. Arkkitehtuurisen tyylin muuttaminen ei ole lopulta kustannus- vaan tahtokysymys, sillä se on käytännössä enemmänkin uuden tyylin opettelua ja kertainvestointi, jonka seurauksena syntyy myös uusia yrityksiä ja työpaikkoja sekä uutta rakentamiseen liittyvää osaamista jopa vientiin asti.

Kauniimman arkkitehtuurin vastustajat yrittävät tietysti heti keksiä tuhat ja yksi syytä, miksi muutosta ei voitaisi tehdä, mutta kaupunkina meidän tulisi ruman laatikkoarkkitehtuurin puolustajista huolimatta kulkea tässä asiassa rohkeasti etujoukoissa ja olla johtamassa muutosta parempaan. Uskallan väittää, että suurin

osa kaupunkilaisista haluaa nähdä kaupungissamme klassista kauneutta sellaisen "kauneuden" sijasta, joka miellyttää vain ani harvojen silmää.

Toivon valtuustoaloitteeni saavan kannatusta yli puoluerajojen, sillä kenenkään intresseissä ei lopulta ole ruma kaupunki. Minusta valinnan pitäisikin olla kaikille helppo ja sen tuloksena alkaa rakennus kerrallaan syntymään kaunis Lahti."

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kaupunkikuva ei ole vain visuaalinen ilmiö, vaan se vaikuttaa kaupungin vetovoimaan, identiteettiin ja asukkaiden hyvinvointiin. Valtuustoaloite kauniimman Lahden puolesta nostaa esiin tärkeän huolen, johon kaupunkiympäristön palvelualue suhtautuu vakavasti ja myönteisesti. Lahdessa on tulevana vuosina käynnistymässä merkittäviä rakennus- ja kaupunkikehityshankkeita, ja kaupungilla on mahdollisuus toteuttaa Lahden arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa eli Apolia (kv 5.9.2022) ja näyttää esimerkkiä esteettisesti laadukkaasta rakentamisesta. Rakennetun ympäristön laatu ja kauneus ovat suunnittelijoiden koulutuksen kautta tavoiteltavia asioita, ja viranhaltijat ohjaavat suunnittelua myös rakentamislain velvoittamina (RakL §5). Kaunis on kestävä – ja kestävä kauneus on osa Lahden strategista kaupunkikuvaa.

Kauniimpaan arkkitehtuuriin panostaminen on kannatettava tavoite. Lahden Apolin "Hyvä ympäristö luo hyvinvointia" tavoitteena on edistää laadukkaan rakennetun ympäristön muodostumista. Apolissa kuvataan Lahden arkkitehtuurin erityispiirteitä ja keinoja, joilla aloitteessa esitettyjä hyötyjä voidaan saavuttaa. Ohjelma on päivitetty vuonna 2022 ja sitä toteutetaan kymmenen vuoden aikana.

Lahti on nuori kaupunki, jonka keskustan rakennuskanta on pääosin 1950-luvun jälkeistä. Silti kaupungissa on kiinnostavaa kerroksellisuutta ja historiaa, joka kertoo Lahden tarinaa teollisuuden, yritysten ja asukkaiden kaupunkina. Laadukkaan ja omaleimaisen arkkitehtuurin ylläpito ja vaaliminen on tärkeää myös oman

historiamme vuoksi. Hyvin ylläpidetty rakennus ja ympäristö on kauniimpi kuin rapistuva ja hoitamaton.

Lahden arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on kattavasti inventoitu ja kuvattu selvityksissä, jotka auttavat ymmärtämään eri tyyli-suuntien arkkitehtuurin ominaispiirteitä ja toiminnallisia lähtökohtia. Kuten muussakin taiteessa, myös rakennustaiteessa eri tyylien tuntemus auttaa ymmärtämään monimuotoista estetiikkaa.

Valtuustoaloitteessa esitetty väite, että uudisrakentamisessa noudatetaan vain toiminnallisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden periaatteita, pitää osittain paikkansa. Erityisesti teollisuus-, varastorakentamisessa ja kaupan hankkeissa esteettinen laatu on usein toissijainen tavoite, jota ohjataan kaavoituksen keinoin.

Väite modernismin kauden unohtamasta kauneudesta ei sen sijaan pidä sellaisenaan paikkaansa. Lahdessa on useita esimerkkejä kauniista funktionalistisista rakennuksista, kuten vanha linja-autoasema (Kaarlo Könönen 1938) ja Vesijärvenkadun huoltoasema (Runar Eklund, 1931). Sibeliustalon (Kimmo Lintula ja Hannu Tikka, 2000) moderni uudisosa on yksinkertaisuudessaan kaunis ja arkkitehtuuri on edustavaa.

Esteettisen laadun heikkous ei useinkaan johdu arkkitehtuurin tyyli-lajista, vaan pikemminkin huonosta suunnittelusta ja pyrkimyksestä pelkästään taloudelliseen toteutukseen. Kestävää ja kaunista ympäristöä ei synny, jos suunnitteluun ei varata tarpeeksi aikaa ja resursseja. Esteettistä laatua heikentää myös edullisten standardiratkaisujen liiallinen käyttö, yksityiskohtien ja käsityön karsiminen sekä halvat materiaalit. Taloudellisuus johtaa usein laatikkomaiseen rakentamiseen, koska sitä on edullisinta tuottaa.

Klassismista innoituksensa saanut tai uusklassistinen arkkitehtuuri on tervetullutta Lahteen muiden tyylien rinnalle, mutta ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa sitä kaikkeen rakentamiseen. Rakennuskanta uusiutuu hitaasti, ja

rakennusteollisuus tuottaa tehokkaasti tietyn tyyppisiä elementtejä, joista poikkeaminen näkyy aina hinnassa. Käsityön ja yksityiskohtien lisääminen sekä poikkeava muotokieli ovat ratkaisuja, jotka maksavat enemmän. Lahden elinvoiman kannalta on tärkeää, että laadukas uusi arkkitehtuuri on saavutettavissa myös kohtuulliseen hintaan. Tämä edellyttää priorisointia, näkemystä ja taitoa sekä suunnittelijoilta että tilaajilta.

Paras tapa saada Lahteen vanhoja rakennuksia on vaalia olemassa olevaa arvokasta rakennuskantaa. Myös kaupungin omistuksessa olevia vanhoja, kauniita rakennuksia on purettu, joita aloitteessa toivotaan säilytettävän.

Kauniimpaan arkkitehtuuriin panostaminen ei ole vain esteettinen valinta, vaan se on investointi kaupungin elinvoimaan, identiteettiin ja asukkaiden hyvinvointiin. Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, Apoli, tarjoaa konkreettiset työkalut ja periaatteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Sen toteuttaminen edellyttää yhteistä tahtotilaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden kesken. Kun Lahti huolehtii omissa rakennushankkeissaan esteettisestä laadusta, se voi toimia suunnannäyttäjänä koko maassa. On aika tehdä kauneudesta normi – rakennus kerrallaan kohti kaunista Lahtea.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

- 1 Valtuutettu Niko A. Kaukon ym. valtuustoaloite kauniimman Lahden puolesta (peitetty)

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

356**Valtuustoaloite: Poikien koulumenestyksen ja hyvinvoinnin tukeminen Lahden perusopetuksessa KV**

632/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

palvelupäällikkö Saresma Kirsikka, p. 044 482 6409

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 18.11.2025

§ 143

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Jämsén Virve

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Pro Lahden valtuustoryhmä 3.2.2025:

”Taustaa:

Useat tutkimukset ja tilastot osoittavat, että pojat suoriutuvat koulussa keskimäärin heikommin kuin tytöt, erityisesti lukuaineissa. Esimerkiksi PISA-tutkimukset ovat jo pitkään osoittaneet, että suomalaispoikien lukutaito on merkittävästi heikompi kuin tyttöjen, mikä vaikuttaa heidän koulumenestykseensä ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Lisäksi THL:n kouluterveyskyselyt ovat toistuvasti tuoneet esiin, että pojilla on suurempi riski koulumotivaation laskuun ja ulkopuolisuuden kokemuksiin kouluyhteisössä.

Erityisesti seuraavat tekijät ovat merkittäviä:

- Poikien lukutaito ja kirjoittamisen taidot ovat keskimäärin heikompia kuin tyttöjen, mikä vaikuttaa oppimiseen monilla muillakin oppitunneilla.
- Poikien keskimääräinen kouluviihtyvyys ja opiskelumotivaatio ovat matalampia, ja heillä on suurempi riski päätyä koulupudokkaiksi.
- Opetuksen yksilöllistäminen ei aina huomioi sukupuolten erilaisia oppimistyyplejä ja kiinnostuksen kohteita.

Ehdotus:

Lahden kaupungin tulee ryhtyä toimenpiteisiin poikien koulumenestyksen ja hyvinvoinnin parantamiseksi perusopetuksessa.

Esitämme, että:

1. Lukutaidon vahvistamisohjelma

- Lisätään poikien lukutaitoa tukevia hankkeita, kuten koulujen ja kirjastojen yhteistyötä sekä kohdennettuja lukemiseen kannustavia ohjelmia.
- Hyödynnetään tutkimustietoa siitä, miten lukemisen kiinnostavuutta voi lisätä poikien keskuudessa (esim. pelillisuus, tietokirjallisuuden hyödyntäminen, äänikirjat).

2. Motivaation ja opetuksen yksilöllistäminen

- Selvitetään mahdollisuudet tarjota vaihtoehtoisia opetusmenetelmiä, jotka tukevat erityisesti poikien oppimista ja koulussa viihtymistä.
- Mahdollistetaan liikunnallisemmat ja toiminnallisemmat oppimismenetelmät niille oppilaille, jotka hyötyvät niistä enemmän.

3. Poikien hyvinvoinnin tukeminen kouluyhteisössä

- Kehitetään koulupsykologien ja kuraattorien toimintamalleja siten, että ne tavoittavat paremmin myös ne pojat, jotka eivät aktiivisesti hakeudu avun piiriin.
- Lisätään roolimalleja kouluympäristöön, esimerkiksi kannustamalla enemmän miehiä hakeutumaan opetus- ja kasvatusaloille.

4. Kokeiluhanke ja seurantamittarit

- Käynnistetään Lahdessa kokeiluhanke, jossa edellä mainittuja toimenpiteitä pilotoidaan muutamassa koulussa.
- Laaditaan selkeät mittarit, joilla seurataan poikien koulumenestyksen, viihtyvyyden ja jatko-opintokelpoisuuden kehitystä.

Johtopäätös:

Tavoitteena on, että Lahden kaupunki toimii edelläkävijänä poikien koulumenestyksen tukemisessa ja luo mallin, joka voi toimia myös laajemmin valtakunnallisena esimerkkinä. Panostamalla poikien koulunkäyntiin ajoissa vähennetään tulevaisuuden syrjäytymisriskejä ja parannetaan Lahden nuorten miesten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia.

Esitämme, että Lahden kaupunginvaltuusto ryhtyy toimiin tämän aloitteen mukaisesti ja selvittää mahdollisuudet toteuttaa ehdotetut toimenpiteet kaupungin perusopetuksessa.”

Lausunto valtuustoaloitteeseen:

”Poikien lukutaito ja kirjoittamisen taidot ovat keskimäärin heikompia kuin tyttöjen, mikä vaikuttaa oppimiseen monilla muillakin oppitunneilla. Poikien keskimääräinen kouluviihtyvyys ja opiskelumotivaatio ovat matalampia, ja heillä on suurempi riski päätyä koulupudokkaiksi. Opetuksen yksilöllistäminen ei aina huomioi sukupuolten erilaisia oppimistyyplejä ja kiinnostuksen kohteita.” Tämän johdosta valtuustoaloitteessa esitetään, että Lahden kaupungin tulee ryhtyä toimenpiteisiin poikien koulumenestyksen ja hyvinvoinnin parantamiseksi perusopetuksessa.

Valtakunnallisesti koottujen tilastojen perusteella on todettavissa, että tytöt suoriutuvat peruskoulusta poikia paremmilla keskiarvoilla. Lukuvuonna 2023–2024 peruskoulunsa päättäneiden tyttöjen päättötodistuksen keskiarvo oli keskimäärin 8,25, kun pojilla vastaava luku oli 7,69. Vuoden 2022 Pisa-tutkimuksen mukaan tytöt saavuttivat paremmat Pisa-tulokset lukutaidossa ja luonnontieteissä. Luonnontieteissä tyttöjen ja poikien välinen osaamisero on Suomessa OECD-maiden suurin. Toisaalta taas ylioppilaskirjoituksissa englannin ja pitkän matematiikan ylioppilaskokeissa miehet pärjäävät tyypillisesti naisia paremmin. Tutkimustulosten perusteella kyseessä ei ole pelkästään lahtelainen ilmiö.

Havainnot poikien ja tyttöjen koulumenestyksen eroista ovat olleetkin usean tutkimuksen kohteena viime vuosina.

Vaikka tytöt menestyvätkin keskimääräisesti poikia paremmin koulussa, on poikien suhtautuminen omaan suoriutumiseensa tutkimustulosten mukaan positiivisempaa. Yläkouluikäiset tytöt kokevat useammin vaikeuksia esimerkiksi kirjoittamisessa, lukemisessa ja laskemisessa, selviää vuoden 2023 ja 2025 kouluterveyskyselyistä. Näin tytöt kokevat siitä huolimatta, että tyttöjen lukutaitoa mittaavat testit osoittavat heidän tuloksensa olevan poikiin nähden parempia. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) keväällä 2024 toteuttaman tutkimuksen mukaan kuudesluokkalaiset pojat ja tytöt pärjäävät matematiikassa yhtä hyvin, mutta pojat luottavat omiin taitoihinsa enemmän kuin tytöt.

Mikä vaikutus asenteella on koulumotivaatioon ja koulumenestykseen?

Helsingin ja Tampereen yliopistojen valtakunnallisen arviointitutkimuksen tutkijat ovat pitkittäistutkimuksessa selvittäneet, miten yhdeksäsluokkalaisten oppilaiden osoittama osaaminen ja koulunkäyntiin liittyvät uskomukset ovat muuttuneet vuodesta 2001 alkaen. Tuoreen tutkimuksen mukaan moni oppilas ei koe koulunkäyntiä ja koulussa opittavia asioita yhtä tärkeiksi kuin samojen koulujen oppilaat aikaisempina vuosina. Koulunkäyntiin liittyvät uskomukset ja asenteet ovat muuttuneet huomattavan paljon kielteisemmiksi vuonna 2017 tehtyyn vastaavaan arviointiin verrattuna. Erityisen paljon on voimistunut usko sattuman merkitykseen koulumenestystä selittävänä tekijänä. Näin ajattelevat aiempaa useammin erityisesti pojat. Osin selittävinä tekijöinä tähän on esitetty korona-ajan vaikutuksia sekä epävarmuutta tulevaisuudesta nykyisessä maailmantilanteessa. Tutkijoiden mukaan asennemuutokset näyttävät selittävän osaltaan myös sitä, miksi osaaminen on laskenut niin paljon. Tutkimuksessa havaitut muutokset ovat olleet pääosin hyvin samansuuntaisia kaikissa pitkittäisseurantaan osallistuneissa kouluissa oppilaiden sukupuolesta ja sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Oppilaiden väliset erot

ovat kasvaneet sekä osaamisessa että uskomuksissa. Miten valtakunnallinen muutos näyttäytyy lahtelaisille oppilaille tehdyssä kouluterveyskyselyssä?

Kouluterveyskyselyn tulokset Lahdessa

Kouluterveyskyselyn tulokset vuosilta 2023 ja 2025 osoittavat, että Lahden perusopetuksessa pojat menestyvät monilla koulumenestyksen ja hyvinvoinnin osa-alueilla heikommin kuin tytöt. Erot näkyvät alakoulun (4.–5. lk) ja yläkoulun (8.–9. lk) oppilaiden vastauksissa.

Alakoulussa (4.–5. lk) vuonna 2023 kouluinnostusta koki 43 % pojista ja 51 % tytöistä. Vuonna 2025 pojilla kouluinnostus nousi 47 %:iin, mutta tytöillä se laski 48 %:iin. Vaikka ero kaventui, tytöt ovat edelleen hieman innostuneempia koulusta. Koulu-uupumusta koki 37 % pojista ja 48 % tytöistä vuonna 2023, mikä kertoo tyttöjen suuremmasta kuormituksesta. Vuonna 2025 luvut laskivat molemmilla: pojista 34 % koki koulu-uupumusta ja tytöistä 45 %, sukupuolten välinen ero kuitenkin säilyi.

Oppilaiden keskinäinen viihtyvyys luokassa oli pojilla 53 % ja tytöillä 52 % vuonna 2023, ja vuonna 2025 molemmilla 55 %, mikä kertoo myönteisestä kehityksestä. Näiden kyselytulosten perusteella emme tunnista väitettä poikien heikommasta kouluviihtyvyydestä, sen sijaan kouluinnostuksesta löytyy pientä eroa. Kokemus mahdollisuudesta keskustella aikuisten kanssa koulussa parani pojilla 57 %:sta 60 %:iin ja tytöillä 60 %:sta 63 %:iin. Tytöt kokevat edelleen enemmän saavutettavuutta aikuisiin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea vuonna 2023 sai 4 % pojista ja 5 % tytöistä. Vuonna 2025 pojilla osuus nousi 6 %:iin ja tytöillä 7 %:iin, mutta molemmilla tasot ovat edelleen matalat. Erityisen huolestuttavaa on, että pojista 69 % koki paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa ja kirjoittamisessa vuonna 2023, ja osuus nousi 71 %:iin vuonna 2025. Tytöillä vastaavat luvut olivat 73 % ja 74 %. Vaikeudet

ovat siis yleisiä sekä pojilla että tytöillä, mutta pojilla ne vaikuttavat enemmän koulumotivaatioon.

Yläkoulussa (8.–9. lk) kouluinnostusta koki vuonna 2023 pojista 18 % ja tytöistä 16 %, ja vuonna 2025 pojista 20 % ja tytöistä 17 %. Vaikka pojat näyttävät innostuvan koulusta hieman enemmän, kokonaisluvut ovat huolestuttavan matalia. Koulu-uupumus koki vuonna 2023 pojista 12 % ja 11 % vuonna 2025. Tytöistä koulu-uupumusta kertoi vuonna 2023 kokevan 15 % ja 13 %, vuonna 2025. Koulu-uupumustilanne näyttää siis tulosten perusteella hieman vähentyneen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vaikka tytöt kokevat enemmän koulu-uupumusta, pojat jäävät jälkeen kouluinnostuksessa, tuen saamisessa ja kokevat enemmän oppimisvaikeuksia. Vuoden 2025 tulokset osoittavat lievää parannusta molemmilla sukupuolilla, mutta pojat tarvitsevat edelleen kohdennettuja tukitoimia, erityisesti oppimisen haasteisiin ja koulumotivaation vahvistamiseen. Lahden perusopetuksessa on tärkeää jatkaa myös sukupuolten välisten erojen seurantaa ja kehittää toimenpiteitä, jotka tukevat poikien koulupolkua kokonaisvaltaisesti.

Valtuustoaloitteen tehneen ryhmän huoli ja huomio ei ole uusi. Jo vuonna 2019 OPH 2.0 -ohjelman osana pilotoitiin uutta elinikäisen oppimisen ennakointimallia Poikien oppimishaasteet ja ratkaisut -teemakokonaisuudessa. Muun muassa Kela, THL, yliopistot, puolustusvoimat, nuorisolan toimijat ja opiskelijajärjestöt kutsuttiin mukaan selvitystyöhön. Pilotoinnissa katse suunnattiin vuoteen 2025 ja kysyttiin, mitä pitäisi tapahtua, jotta poikien oppimistulokset olisivat tähän mennessä parantuneet. Ryhmä totesi alkuun, että koska lapsen ja nuoren elämä ei rajoitu vain koulun seinien sisäpuolelle, ratkaisuja lähdettiin etsimään myös työelämän, vapaa-ajan, hyvinvoinnin ja terveyden, perhetaustan, alueellisten erojen ja sukupuoliroolien näkökulmista.

Eri teemoissa tuotetuista ratkaisuista analysoitiin yhdistävät tekijät ja näkökulmat, joista muotoutui lopulta kaksitoista oppimistuloksiin myönteisesti vaikuttavaa toimenpide-ehdotusta. Näistä toimenpide-ehdotuksista on vahvistettu ne kohdat, joihin perusopetuksessa voimme vaikuttaa:

- perheiden hyvinvointipalvelujen kehittäminen
- kansallisen vanhemmuusohjelman käynnistäminen
- tulevaisuususkon vahvistaminen**
- lukutaidon ja kielellisen osaamisen tukeminen**
- sukupuolittuneiden käytäntöjen murtaminen**
- monipuolisen harrastustoiminnan tukeminen**
- yhteistyöhön perustuvan toimintakulttuurin luominen**
- osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen varmistaminen**
- sosiaalisten ja elämänhallinnan taitojen vahvistaminen koulussa**
- ohjauspalveluiden kehittäminen läpi elämänpolun
- hallitun digipelaamisen tukeminen
- koulujen toimintakulttuurin kehittäminen**

Miten Lahdessa on vastattu nyky-yhteiskunnan haasteisiin ja ilmiöihin?

Keskitymme seuraavassa nimenomaan peruskoulua koskettavien toimenpiteiden kuvaamiseen Lahden perusopetuksessa (aiemmasta tekstistä vahvistetut kohdat).

Tulevaisuususkon vahvistaminen

Tutkimustulosten ja peruskoulun tulevaisuustyö -hankkeen (Peruskoulun tulevaisuustyö -hanke 1.2.2024-31.12.2025 OKM 004:00/2024) tulosten mukaan tulevaisuususkon luominen on yksi keskeinen tekijä lapsen ja nuoren opiskelumotivaation vahvistamisessa, mutta myös merkittävä tekijä opintoihin sekä

yhteiskuntaan kiinnittymisen kannalta. Epävarmasta ajasta huolimatta koulutuksen ja kasvatuksen tehtävänä on sekä tulevaisuuskon vahvistaminen että jokaisen lapsen vahvuuksien tunnistamiseen ohjaaminen. Tämä tarkoittaa Lahdessa paitsi turvallisessa ja kannustavassa oppimisilmapiirissä opiskelua, myös positiivisen pedagogiikan mukaista aikuisen ohjausta, vahvuuksien tunnistamisen opettelua sekä yhdessä toimimisen taitojen harjaannuttamista koulun arjessa. Oppilaantuntemuksen myötä opettajan tulisi huomioida eri tavoin oppivat oppilaansa käyttämällä monipuolisia ja oppilaita aktivoivia ja motivoivia opetusmenetelmiä.

Lukutaidon ja kielellisen osaamisen tukeminen

Lahden perusopetuksen yhtenä keskeisenä pedagogisena tavoitteena on ollut sekä lukutaidon että kielitietoisuuden opetuksen kehittäminen. Lukuvuonna 2024–2025 koko lukuvuoden kestävä MOK- oppimiskokonaisuus (monialainen oppimiskokonaisuus) toteutettiin lukutaitoa ja lukuintoa koululuokkiin -teemalla. Koulut ideoivat satoja erilaisia tapoja toteuttaa lukuprojekteja, luokat täyttivät lukubingoja, johon merkitsivät kaikki erilaiset osallistumisen tavat. Tänä lukuvuotena kouluja on kannustettu osallistumaan valtakunnallisesti toteutettavaan Lukutaito-ohjelmaan, jonka tavoitteena on kaikenikäisten lukutaidon kehittyminen (Kansallinen lukutaitostrategia 2030).

Lisäksi Lahdessa toteutetaan edellisvuosien tapaan kirjaston kanssa yhteistyönä kirjavinkkauksia eri vuosiluokille, luokissa luetaan yhdessä ja erikseen kirjoja, mutta myös käsitellään ikäkauden mukaisesti monilukutaidon sekä kriittisen lukutaidon elementtejä. Erityisesti alakoulussa kartoitetaan vuosittain oppilaiden mekaanisen ja ymmärtävän lukemisen tasoa (digilukiseula). Niille oppilaille, joiden lukutaidon kehitymisestä on huolta, järjestetään tarvittavia tukitoimia ja tehostettua lukemisen harjoittelua. Omaehtoiseen lukemiseen vapaa-ajalla kannustetaan, mutta siinä parhaana tukena toimii koti sekä malli lukevasta aikuisesta ja yhdessä

lukemisesta. Opetushenkilöstön kielitietoisien opetuksen kehittämiseen ja koulutukseen panostetaan edellisten toimien lisäksi myös kuluvana lukuvuotena. Kaikkia lapsia, mutta erityisesti poikia ja nuoria miehiä tulisi innostaa lukemiseen sekä lukutaidon merkityksen ja moninaisuuden ymmärtämiseen. Lukutaito kytkeytyy olennaiseksi osaksi oppimista ja koulupolkua: lukutaidon ongelmat heijastuvat oppimiseen. Perinteisestä yksin lukemisen perinteestä tulisi edetä yhteisöllisempään lukemisen kulttuuriin, jossa lukemisesta ja kirjoista keskustellaan.

Monipuolisen harrastustoiminnan tukeminen

Lahdessa toteutetaan Suomen harrastamisen mallia, jonka tavoitteena on, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua maksuttomaan harrastustoimintaan koulussa koulupäivän jälkeen. Kaikissa yläkouluissa Lahdessa toimivat koulunuorisotyöntekijät. Kolmella koululla liikuntaan kannustavat ja henkilökohtaista ohjausta antavat hankerahan mahdollistamana koulu-PT:t. Tämän lisäksi puhelinvapaa koulupäivä on tuottanut kouluille jo paljon ohjattua välkkäritoimintaa, jossa mm. pelit, liikunta- ja rentoutumisvälkät vuorottelevat. Koulupäivän liikunnallistamistyötä kouluissa jatketaan ja kehitetään edelleen. Tavoitteena on saada entistä useampi lapsi ja nuori tulemaan harrastustoimintaan mukaan. Nämä toimenpiteet tukevat osaltaan koulussa viihtymistä, osallisuutta ja hyvinvointia.

Sukupuolittuneiden käytäntöjen murtaminen

Työryhmän selvitystyön loppupäätelmänä oli, että sukupuoli on vain yksi erilaisia oppijoita erotteleva muuttuja. Oppimishaasteita koskevissa jatkotutkimuksissa tuleekin sen sijaan tehdä vertailevaa analyysia eri muuttujien vaikutuksista oppimiseen, jotta toimenpiteiden suuntaaminen ei perustuisi liiaksi ainoastaan poikia ja tyttöjä koskeviin stereotypioihin. Lahtelaisissa peruskouluissa on kartoitettu keväällä 2025 oppilaiden kokemuksia koulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Näiden tulosten perusteella koulut ovat

kirjanneet 1- 5 keskeisintä tavoitetta ja toimenpidettä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Tasa- arvoisen ja yhdenvertaisuuskokemukseen liittyy vahvasti myös ryhmään kuulumisen tunne, sekä arvostavan vuorovaikutuksen kokemus.

Näitä asioita harjoitellaan Lahdessa systemaattisesti jokaisella luokka-asteella. Opettajia on koulutettu tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjaamiseen. Koulutukset jatkuvat edelleen tulevien vuosien ajan, kunnes kaikki opettajat ovat koulutuskokonaisuuksiin päässeet osallistumaan. Valtuustoaloitteessa kannustetaan tuottamaan kouluihin enemmän roolimalleja, joiden avulla voitaisiin kannustaa poikia opinnoissaan. Rekrytoinneissa huomioimme aina hakijat, joilla katsomme olevan paras koulun tarvitsema osaaminen ja edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen. Valitettavasti myös hakijoissa miehet ovat tällä hetkellä vähemmistössä.

Kaikkien lasten ja nuorten oppimista vahvistaa se, että oppilas tuntee kuuluvansa johonkin ryhmään tai yhteisöön ja yhteiskuntaan. Lahden perusopetuksessa 7. luokalla oman luokanvalvojan opettama Arjen taidot -oppimiskokonaisuus vahvistaa osaltaan ryhmään kuulumisen tunnetta, yhdessä toimimisen ja arvostavan kohtaamisen taitoja, mutta antaa myös oppilaalle tarpeellisia tietoja oppijan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä yhteiskunnassa toimimisesta. Demokratiakasvatusta toteutetaan kouluissa toimivien oppilaskuntien ja luokkakokousten avulla. Tukioppilastoiminta tuottaa vertaistukea koulun arjessa.

Yhteistyöhön perustuvan toimintakulttuurin luominen, osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen varmistaminen, sosiaalisten ja elämänhallinnan taitojen vahvistaminen koulussa sekä monipuolisen harrastustoiminnan tukeminen ovat koulumenestyksen edellytyksiin kirjattuja osa-alueita, jotka Lahden perusopetuksessa on vahvasti huomioitu ja tavoitteisiin kirjattu. Valtuustosopimuksen mukaisesti perusopetuksessa kehitetään koulujen toimintaa ja toimintakulttuuria

systemaattisesti, jotta lahtelaiset koulut ovat turvallisia ja yhdenvertaisia kouluja kaikille. Kaupunkistrategian kärkiohjelman kehittämistyössä panostetaan vahvasti lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin.

Erilaisten näkökulmien hahmottamista voidaan tukea esimerkiksi vahvistamalla lasten ja nuorten medialukutaitoa sekä mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti yhteisöjen toimintaan. On tärkeää, että lapset ja nuoret voivat kokea tulleet kuulluksi heitä koskeissa ratkaisuissa. Perusopetuksessa osallisuuskasvatusta toteutetaan ja kehitetään johdonmukaisesti (oppilaskunnat, demokratiakasvatus, äänestys). Yksi merkittävä perusopetuksessa käytössä oleva toimintamalli on skidialogi, joka on kehitetty Lahdessa. Lisäksi on järjestetty valtuustoaloitedialogeja; esimerkiksi marraskuun alussa toteutettiin valtuustoaloitedialogeja, joissa jokaisesta koulusta kaksi oppilasta osallistui poliitikkojen kanssa käytyihin dialogikeskusteluihin.

Motivaatiotekijöiden huomioiminen ja opetuksen yksilöllistäminen

Oppimisen tuen uudistuksen lähtökohtana on käyttää koulussa monipuolisia oppimismenetelmiä, joilla kaikkien oppilaiden oppiminen turvataan. Tässä yhteydessä se tarkoittaa, että opettaja huomioi opetuksessaan myös muita vaihtoehtoisia opetusmenetelmiä, jotka tukisivat erityisesti poikien oppimista ja koulussa viihtymistä. Kilpailullisuus motivoi osaa lapsista. Kilpailullisuutta ja pelillisyyttä oppimisen menetelmänä voidaan lisätä koulupäiviin. Valtakunnallinen opetussuunnitelman perustemääräys koulupäivien liikunnallistamisesta tulee luontaisesti ohjaamaan entistä toiminnallisempien ja liikunnallisempien oppimismenetelmien käyttöön luokissa. Vaikuttava Move! -hanke ja siihen kouluista nimetyt liikuntakasvatusopettajat uudistavat yhdessä lahtelaista liikuntakasvatusohjelmaa ja tapoja toiminnallisuuden lisäämiseksi koulupäivän aikana.

Oppilaita motivoivien ja aktivoivien oppimismenetelmien lisäksi kouluissa on tarve aiempaa enemmän huolehtia siitä, että oppilailta vaaditaan tehtävien ja asioiden hoitamista loppuun saakka. Tästä asiasta kiinni pitäminen hyödyttäisi tutkimuksen mukaan erityisesti poikia.

Koulutuksen arvon palauttamisen lisäksi yhteiskunnassa tarvitaan koulutuksen ja oppimisen merkityksellisyyden esille tuomista. Suomessa kaikki saavuttava varhaiskasvatus ja maksuton perusopetus ruoka- ja opiskeluhuollon palveluineen tulisi nostaa myönteiseen keskusteluun jatkuvan arvostelun sijaan. Oppilaalta vaadittavien taitojen ja tietojen arviointia on jo selkeytetty Lahden opetussuunnitelmassa sekä arvioinnin käytänteissä. Yhä systemaattisemmin tulee oppilaille kertoa, mitä heiltä odotetaan, miten oppimisen taitoja opitaan ja miten hyvää oppimisen virettä ylläpidetään unen, liikunnan ja levon tasapainon avulla. On huolehdittava siitä, että ymmärrystä koulutuksen merkityksestä ja opintojen sisällöistä vahvistetaan rakentamalla yhteyksiä tiedonalojen välille.

Perusopetuksen oppilas kasvaa nyky-yhteiskunnassa, hänellä on perhe, ystävät ja harrastukset. Koululla on suuri merkitys oppimisessa, mutta niin on myös muilla edellä mainituilla tekijöillä. Kun pohditaan hyvinvointia, terveyttä tai sukupuolirooleja, koskettavat niihin liittyvät kysymykset niin koulumaailmaa kuin työelämää, vapaa-aikaa ja perhetaustaa. Poikien oppimishaasteisiin liittyvässä hankkeessa katsottiinkin alusta alkaen tarpeelliseksi kartoittaa poikien oppimishaasteita ja ratkaisuja myös muista kuin koulumaailman näkökulmasta. Sekä koulun että muista näkökulmista katsottuja yhteisiä ratkaisuehdotuksia olivat myönteiset esikuvat, oppimisen merkityksellisyys ja muut motivaatioon liittyvät tekijät, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä sukupuoleen liittyvien stereotyypioiden purkaminen ja sukupuolen moninaisuuden tunnistaminen. Eräänä tarkastelukohteena oli myös osallistamisen vahvistaminen; yksinäisyyden vähentäminen ja poikien yksinäisyyden ominaispiirteiden tunnistaminen.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Panostaminen varhaislapsuuden tukeen ja erityisesti varhaiskasvatukseen on yksi merkittävimmistä keinoista poikien oppimishaasteiden selättämiseksi.

Oppimismotivaation syntyminen, merkityksellisyyden kokemus ja valmius ponnistella toivotun tulevaisuuden eteen edellyttää vankkaa ohjausta ja tukea aikuisilta, mutta myös selkeän tavoitteen asettamista ja työtä sen eteen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: ote perusopetuspalvelut

Liitteet

- 2 Kouluterveyskyselyn tulosten koonti

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

357 Sopimushallinnan ohjeen hyväksyminen

2407/00.01.02.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

juristi Anu Valtavaara, p. 044 482 6809

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan Lahden kaupungin sopimushallinnan ohjeen. Ohje tulee voimaan heti.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että lakiasiaintohtaja tai hallintojohtaja voi hyväksyä ohjeeseen vähäisiä päivityksiä ja teknisluonteisia tarkennuksia.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden kaupungin sopimushallinnan ohje on laadittu varmistamaan, että kaupungin sopimustoiminta on yhtenäistä, suunnitelmallista ja läpinäkyvää. Ohje kattaa koko sopimuksen elinkaaren tarpeen tunnistamisesta ja valmistelusta sen päättämiseen ja jälkiarviointiin. Se sisältää kaupunkitasoiset linjaukset sopimushallinnan rooleista

ja vastuista, sopimusprosessista, riskienhallinnasta sekä raportoinnista ja osaamisen kehittämisestä.

Ohje on luonteeltaan yleinen, sillä kaupungin laaja sopimustoiminta kattaa monia erilaisia sopimustyyppejä, esimerkiksi tavara- ja palveluhankinnat, urakka-, vuokra- ja yhteistyösopimukset sekä muut sitoumukset, joilla on taloudellisia tai toiminnallisia vaikutuksia. Selkeä ohjeistus luo perustan sopimusten hallinnan johdonmukaisuudelle ja tukee kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista, sisäistä valvontaa sekä riskienhallintaa.

Sopimushallinnan ohje otetaan käyttöön heti sen hyväksymisen jälkeen.

Palvelualueet ja konsernihallinto laativat ohjetta hyödyntäen omat sopimushallintakuvauksensa, joissa tarkennetaan ohjeen soveltamista operatiivisella tasolla ja nimetään sopimushallintavastaavat.

Sopimushallintakuvaukset muodostavat pohjan kaupunginhallitukselle vuosittain tiedoksi annettavalle kaupunkitasoiselle tilannekuvalle sekä sopimushallinnan jatkuvalle seurannalle.

Ohje määrittää sopimushallinnan laadulliset päämäärät ja toimii käytännönläheisenä työkaluna kaupungin sopimusten parissa työskenteleville. Ajantasaisuuden ja käytännöllisyyden varmistamiseksi ehdotetaan, että lakiasiaintohtaja tai hallintojohtaja voi hyväksyä ohjeeseen vähäisiä päivityksiä ja teknisluonteisia tarkennuksia. Menettely mahdollistaa joustavan reagoinnin lainsäädännön, oikeus- ja hallintokäytännön sekä sopimushallintajärjestelmän muutoksiin. Kaikki ohjeeseen tehdyt muutokset dokumentoidaan ohjeen liitteeseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Toimenpiteet

Säädöskokoelma

Liitteet

3 Sopimushallinnan ohje

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

358

Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus A-2873b, Kujala, Kerinkallio, Ämmälä (Pippon eteläosa) KV

1303/10.02.01.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

asemakaava-arkkitehti Markus Lehmuskoski p. 050 398 5113

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2873b.”

Perusteluosa

Suunnittelualue rajautuu pohjoispuolelta Vartio-ojaan, länsipuolelta valtatie 4:ään, itäpuolelta Korvenrannantien asuinalueeseen sekä eteläpuolelta Vahtersuohon. Suunnittelualue sijaitsee n. 4 km etäisyydellä Lahden kauppatorilta kaakkoon. Asemakaavatyön tavoitteena on uuden yritystoiminta-alueen sekä motocross-alueen kaavoittaminen. Kaavatyö liittyy kaavarunkotyöhön A-2800. Asemakaava ja asemakaavan muutos tehdään kaupungin aloitteesta. Kaupunki omistaa suunnittelualueen kokonaisuudessaan.

Asemakaavalla osoitetaan uusia elinkeinoelämän alueita pääosin kaavoittamattomalle alueelle Pippon. Alueet liittyvät rakennettuihin

Kujalankatuun ja Vanhanradankatuun. Uusien korttelialueiden sijoitteluun vaikuttavat ensisijaisesti luontoarvojen ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseen liittyvät tavoitteet sekä maastonmuotoihin, rakennettavuuteen ja hulevesien käsittelyyn liittyvät asiat.

Pääosa uusista korttelialueista osoitetaan teollisuutta, varastointia ja niihin liittyvää liiketoimintaa sekä logistiikkaa palveleviksi alueiksi (TL-1). Motocross-alue osoitetaan moottoriurheilun korttelialueeksi, jonka vaihtoehtoinen maankäyttömuoto on teollisuutta, varastointia ja niihin liittyvää liiketoimintaa sekä logistiikkaa palvelevien rakennusten korttelialue (E-1/TL-1). Katujen yhtymäkohtaan sijoittuva korttelialue osoitetaan liike- ja toimistorakennusten korttelialueiksi, joille saa sijoittaa liikenneaseman tai vaihtoehtoisesti teollisuutta, varastointia ja niihin liittyvää liiketoimintaa (K/TL/kem). Alueelle sallitaan myös vety- ja muun kaasutankkausaseman rakentaminen sekä polttoaineen jakelua ja latausta. Luontoarvoiltaan merkittävät, suojaavat ja ekologisena yhteytenä toimivat alueet osoitetaan kaavalla suojaviheralueiksi (EV, EV/s). Hulevesien käsittelyä ja johtamista varten varataan omat, erilliset alueensa (E-hu). Alueen halkaiseva rautatie osoitetaan omaksi alueekseen (LR). Osalle suojaviheralueita sallitaan maavallin rakentaminen, pengerrykset sekä hulevesien käsittelyrakenteet (EV-1).

Asemakaavalla määrätään myös mm. korttelialueiden tehokkuuteen, kerroslukuun, mainospyloneiden, kunnallisteknisten rakennusten ja tukiasemamastojen sijoittamiseen, istutettaviin alueisiin, ulkoilureitteihin, ajoyhteyksiin, johtoa, luiskia ja sähkölinjoja varten varattuihin alueisiin, tasoristeykseen, liittymäkieltoihin, meluvalleihin, suoja-alueisiin, luonnon monimuotoisuuteen, valaistukseen, hulevesien käsittelyyn, pilaantuneeseen maaperään, aitaamiseen sekä jätevesien pumpaamiseen liittyvistä asioista.

Lahden kaupungin strategian 2030 mukaisesti erityisesti elinvoimaa käsittelevät tavoitteet koskettavat kaavatyötä. Lahti haluaa strategian mukaisesti tarjota

yrittäjille kestävän kaupunkirakenteen ja kilpailukykyisen liiketoimintaympäristön. Strategian mukaan kaupunki houkuttelee uusia yrityksiä Lahden alueelle ketterällä ja monipuolisella kaavoituksella. Kaavalla on myös vaikutuksia työllisyyteen uusien, alueelle sijoittuvien yritysten ja työpaikkojen myötä. Kaava mahdollistaa uusia investointeja Lahteen. Strategian mukaisesti kaavalla vaalitaan samanaikaisesti luonnon monimuotoisuutta ja ympäristöön liittyviä arvoja.

Kaavan taloudelliset vaikutukset kaupungille

Yleissuunnitelman (Ramboll 2025) mukaan alueen toteuttamisen kokonaiskustannus on noin 12,3 M€, mikä koostuu kaduista ja kuivatuksesta (2,7 M€), tonttien esirakentamisesta (8,0 M€) sekä tilaajatehtävistä (1,6 M€). Tonttien myynnistä on arvioitu saatavan tuloja noin 7 M€.

Vaikutusten arviointi

Kaavan mukainen toteuttaminen vaikuttaa erityisesti rakentamisaikana Korvenrannantien varren asukkaiden elinoloihin ja elinympäristöön. Uusi teollisuuden ja logistiikan korttelialue sijoittuu 100–150 m etäisyydelle lähimmistä yksityisomistuksessa olevista asuinkiinteistöistä. Vaikutuksia ympäristöön aiheuttavat varsinaisen toiminnan lisäksi myös alueen esirakentaminen, tasaaminen ja mahdollinen kiviaineksen louhinta, käsittely ja murskaus. Toimenpiteet edellyttävät erillisiä lupaprosesseja. Esirakentamisen häiriöitä asutuksen suuntaan voidaan hallita mm. työn ajoituksen rajoittamisen, mahdollisen murskaustoiminnan sijoituksen, meluvallien toteuttamisen, liikenteen ohjaamisen sekä häiriötä aiheuttavan melun suuntaamisen avulla. Myös pölyämiseen ja hulevesivaikutuksiin voidaan vaikuttaa erilaisilla toimenpiteillä.

Lähimpänä asutusta sijaitsevan korttelialueen toiminnan on ajateltu olevan logistiikkaa. Toiminta saattaa aiheuttaa ympäristöön melua rekkojen ja kuorma-autojen lastaamiseen liittyen. Vaikutusta voidaan vähentää lastauslaitureiden

sijoittamisella asutuksesta katsottuna rakennuksen toiselle sivulle sekä meluvallin ja toiminta-aikarajoitusten avulla.

Kaavan mukaisella rakentamisella on olennaisia vaikutuksia maa- ja kallioperään. Rakentaminen edellyttää paikoin hyvin voimakasta ja suurta kalliolouhintaa ja maanmuokkausta. Täyttöjen ja louhimisen taso nykyiseen maanpintaan nähden on tietyissä kohdin useita metrejä. Kaavatyön yhteydessä laadittu tasaussuunnitelma tähtää mahdollisimman hyvään massatasapainoon.

Alueen rakentamisella on ilmastovaikutuksia. Lahden kaupungin mittakaavassa sekä seudullisesti tarkasteltuna elinkeinoelämän alueiden sijoittaminen olevien ja kehittyvien valtaväylien solmukohtaan on ilmastovaikutuksiltaan ja liikenteen aiheuttamien pitkän aikavälin vaikutusten kannalta paras vaihtoehto. Alueen massatasapainoon tähtäävä suunnittelu on edellytys mahdollisimman vähäisille ilmastovaikutuksille alueen rakentamisessa. Kaavassa on huomioitu eri tavoin alueen luontoarvoja, joiden säilyminen on ympäristövaikutuksiltaan tärkeää.

Suunnittelualueen tonttien esirakentamisen sekä katujen ja vesihuollon rakentamisen kokonaispäästöt ovat yleissuunnitelman (Ramboll 2025) mukaan arviolta n. 9 130 t CO₂e, mikä vastaa esimerkiksi noin 2,2 % Lahden kaupungin vuoden 2022 päästöistä. Suunnittelussa on huomioitu, että kaikki louhittavat murskeet ja kaivettavat maa-ainekset hyödynnetään alueella meluvalliin ja esikuormituspenkereisiin. Esikuormituksen jälkeen massat käytetään tonttien rakentamiseen, esim. rakennekerrokseen. Ilman laajaa massakoordinaatiota suunnittelualueen rakentamisen päästöt olisivat moninkertaiset (Ramboll 2025).

Louhittavalta alueelta etäisyys lähimpiin asuttuihin kiinteistöihin Korvenrannantiellä on noin 200 metriä, ja osalla kiinteistöjä on kallioon porattuja porakaivoja. Porakaivojen syvyys huomioiden kaivoihin kohdistuvan vaikutuksen voidaan olettaa olevan melko vähäinen ja väliaikainen. Räjähdykset voivat aiheuttaa veden laadussa väliaikaisia muutoksia kuten samentumista.

Asemakaavan mukaisen rakentamisen toteutuessa suunnitellussa laajuudessa Pippo asemakaava-alueen laskennallinen hulevesivirtaama lisääntyy ja keskimääräinen valumakerroin lähes kolminkertaistuu (hulevesiselvitys 2025). Tehokas viivytyks tonteilla vähentää mahdollisuutta tulvimisen leviämiseen Vahtersuolle. Mahdollisen tulvimisen leviämisen vaikutukset Vahtersuohon ovat pääosin hitaita ja tulvimiset tapahtuvat epäsäännöllisesti. Tulvimisella ei ole pysyvää vaikutusta Vahtersuon vesitaseeseen. Tehokkaan alueellisen ja tonttikohtaisen viivytyksen myötä suunnittelualueen rakentumisella ei ole vaikutusta Lahti-Loviisa radan alittavaan ratarumpuun ja Vanhanradankadun pohjoispuolella oleviin valtatie 4 alittaviin rumpuihin.

Kaava on rakennettu alueen luontoympäristön arvojen pohjalta siten, että se mahdollisimman hyvin huomioi luontoarvoja ja ekologisia reittejä eri tavoin. Paikoitellen rakentamiseen tarkoitettuja alueita on jossain määrin ulotettu selvityksissä säilytettäväksi esitetyille alueille johtuen riittävän yhtenäisten ja tarkoituksenmukaisten korttelialueiden muodostamisesta. Korttelialueita ei kuitenkaan uloteta uusimmissa luontoselvityksissä todettujen liito-oravien asuttujen kolopuiden päälle ja mm. lepakoiden riittävät siirtymä- ja levähdysalueet huomioidaan viheralueiden mitoituksessa. Erityisiä, arvokkaita luontoalueita vasten määrätään korttelialueiden rajan istutettavasta reunavyöhykkeestä, jota koskien kaavassa annetaan erityisiä määräyksiä. Asemakaavassa on huomioitu lepakoiden kannalta tärkeä valon määrä ja suuntautuminen korttelialueilla sekä katualueilla ylityskohdissa siten, että sillä vaikutetaan mahdollisimman vähän lajin elinolosuhteisiin ja liikkumiseen (valo, yl). Kukkurankadun ja ekologisen yhteyden risteämiskohtaa on tarkasteltu alueelle laaditussa yleissuunnitelmassa (Ramboll 2025) ja varmistettu sen leveys, ominaisuudet ja toimivuus eliöstön ylitysmahdollisuuksien kannalta.

Liikenneverkkosuunnitelman (Ramboll 2023) mukaan nykytilanteeseen verrattuna Pippo-Kujalan uusi maankäyttö kasvattaa liikennettä lähiliittymissä, mutta ei

suuremmin vaikuta valtateiden liikennemääriin. Valtateillä suuri osa kasvusta syntyy valtakunnallisen ennusteen pitkämatkaisen liikenteen lisääntymisestä.

Työpaikkaliikenne ja erityisesti raskaan liikenteen määrä Pippo-Kujalan alueella kasvaa. Liikenne-ennusteen tuotosarvio on Kukkurankadulla n. 2 100 ajoneuvoa vuorokaudessa, joista 55 % raskasta liikennettä. Pipponkadulla liikennemäärä on 3 600 ajoneuvoa vuorokaudessa vaihtoehtoiset maankäyttömuodot huomioiden.

Alueen sisällä maisemat avautuvat alueiden rakentamisen ja tasaamisen myötä sekä puuston poistuessa. Pippon uusia elinkeinoelämän alueita rajataan viereistä Korvenrannantien varren asuinalueita vasten suojaviheralueella ja maavallilla siten, että alueiden välille ei synny näköyhteyttä maisemassa.

Asemakaavassa esitetyllä rakentamisella on olennainen vaikutus Lahden ja koko Lahden seudun elinkeinoelämän kehittymiseen ja kasvamiseen.

Vaikutusten arviointi on kuvattu tarkemmin asemakaavan selostuksessa.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Kaavahanke on sisältynyt kaupungin vuosien 2019–2025 kaavoitusohjelmiin. Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksesta tiedottamisen yhteydessä sekä osallisille kirjeitse luonnosvaiheen kuulemisen yhteydessä. Luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 26.10.–9.11.2023. Kuulemisen yhteydessä pyydettiin myös viranomaislausunnot. Kaavatyöhön liittyvä aineisto on ollut nähtävillä kaavahankkeen kotisivulla internetissä. Kaavatyöhön liittyen on järjestetty erilliset yleisötilaisuudet 19.8.2021 sekä 22.3.2022.

Luonnosvaiheen kuulemisessa saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioiminen on kuvattu lyhennettyinä asemakaavan selostuksessa. Saadut lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Valmistelu on tarkemmin kuvattu asemakaavan selostuksessa.

Maankäyttösopimus

Asemakaava ja asemakaavan muutos ei vaadi maankäyttösopimusta.

Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset (ehdotusvaihe 1)

Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus on ollut alueidenkäyttölaissa säädetyssä järjestyksessä ensimmäisen kerran julkisesti nähtävillä 18.1.–19.2.2024. Kaavaehdotuksesta saatiin pyydettyinä kahdeksan ehdotusvaiheen lausuntoa sekä yksi muistutus. Lausunnot ja muistutus ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä. Kaavaselostuksessa on annettu vastaukset saatuihin ehdotusvaiheen lausuntoihin. AKL 65 §:n mukaisesti muistutukseen annetaan perusteltu kannanotto alla.

Perusteltu kannanotto muistutukseen

Muistutuksen keskeinen sisältö:

Vahtersuon pohjoispuolelle merkitty suojaviheralue on liian kapea suojellakseen suon vesitaloutta. Kaava ei myöskään estä maanrakennusta kyseisellä vyöhykkeellä. Miten Vahtersuon vesitalous on otettu huomioon maankäytön suunnittelussa? Muistutuksessa esitetään maankäytön rajaamista suosta katsottuna kauemmaksi pohjoiseen päin.

Perusteltu kannanotto:

Kaavatyön yhteydessä laaditulla hulevesi- ja pohjavesiselvityksellä sekä -tarkastelulla on varmistettu, että maankäytöllä ei aiheuteta Vahtersuon vesitalouteen haitallisia muutoksia.

Muutokset kaavaehdotukseen nähtävilläolon jälkeen (ehdotusvaihe 1)

Ensimmäisen ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen kaavaehdotukseen on tehty seuraavia muutoksia lausuntojen ja muistutuksen takia sekä kaupungin omasta aloitteesta:

- Korttelin 19031 siirto suunnittelualueelta kaavatyöhön A-2827a (Kujalankatu, Vanhanradankatu).
- Motocross-alueen ja sen pohjoispuolella olevan EV/s-alueen siirto kaavatyöstä A-2827a suunnittelualueelle.
- Vanhanradankadun eteläpuoleisen ja radan länsipuoleisen alueen jättäminen kaava-alueen ulkopuolelle.
- Kukurankadun päättäminen kortteliin 19036 ja Lakkilantien ohjaaminen hulevesiuoman rinnalle.
- Korttelialueiden rajausten muutokset.
- Saninkadun kääntöpaikan ulottaminen lähemmäs rataa.
- Korvenrannantien asuinaluetta vasten leveämpi suojaviheralue.
- Maan läjitysalue suunnittelualueen eteläosaan.
- Tonttijaon muutokset.
- Muut pienemmät muutokset ja korjaukset.

Ehdotusvaiheen ensimmäisen nähtävilläolon jälkeen tehtyjen muutosten vuoksi kaavatunnus on muutettu muotoon A-2873a ja kaavaehdotus asetetaan uudelleen julkisesti nähtäville.

Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset (ehdotusvaihe 2)

Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus on ollut alueidenkäyttölaissa säädetyssä järjestyksessä toisen kerran julkisesti nähtävillä 5.6.–7.7.2025.

Kaavaehdotuksesta saatiin pyydettyinä seitsemän ehdotusvaiheen lausuntoa eikä yhtään muistutusta. Lausunnot ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä. Kaavaselostuksessa on annettu vastaukset saatuihin toisen ehdotusvaiheen lausuntoihin.

Muutokset kaavaehdotukseen nähtävilläolon jälkeen (ehdotusvaihe 2)

Toisen ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen kaavaehdotukseen on tehty seuraavia muutoksia lausuntojen takia sekä kaupungin omasta aloitteesta:

- Kaavaehdotuksen katu- ja korttelialueiden rajauksia on muutettu vastaamaan paremmin laadittuja esirakentamis- ja katusuunnitelmia.
- Kaavaan on lisätty hulevesien viivytyksen mitoitusmääräys.
- Kaavaselostusta on täydennetty ja korjattu lausunnossa mainituilta osin.

Ehdotusvaiheen toisen nähtävilläolon jälkeen tehtyjen muutosten vuoksi kaavatunnus on muutettu muotoon A-2873b. Kaavaa ei ole tarpeen asettaa uudelleen julkisesti nähtäville.

Toimivallan peruste

Lahden kaupungin hallintosääntö 2025/18, Kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöjen toimivaltataulukko: Kaavoitus, tonttijako ja kiinteistönmuodostus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä [REDACTED], kv

Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti: kuulutus Hämeen ELY-keskus,
kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,
kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen kaupunkisuunnittelu

Päätöshistoria

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 21.05.2025 § 64.

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää asettaa asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2873a uudelleen julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2873a.”

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- 4 A-2873b Kaavaehdotuskartta
- 5 A-2873b Kaavaselostus ja seurantalomake
- 6 A-2873b Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
- 7 A-2873b Luonnosvaiheen lausunnot
- 8 A-2873b Luonnosvaiheen mielipiteet
- 9 A-2873b Kaavarunkokartta A-2800
- 10 A-2873b Yleissuunnitelma
- 11 A-2873b Esirakentamissuunnitelma

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

- 12 A-2873b Hulevesiselvitys
- 13 A-2873b Ehdotusvaiheen 1 lausunnot
- 14 A-2873b Ehdotusvaiheen 1 muistutus
- 15 A-2873b Ehdotusvaiheen 2 lausunnot

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

359
Spatium Toimitilat Oy ylimääräinen yhtiökokous

2025/00.00.01.10/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää yhtiökokousta pitämättä hyväksyä yhtiön hallituksen hyväksymän uuden yhtiöjärjestyksen.

Vielä kaupunginhallitus antaa omistajapoliittisena ohjeena allekirjoittaa Koy Lahden Tiedepuiston osakassopimus muiden osakkaiden kanssa, kaupungin neuvotteleman mutta allekirjoittamattoman osakassopimuksen pohjalta. Osakassopimukseen voidaan neuvotella teknisiä muutoksia.

Perusteluosa

Konserniyhtiöille on tehty yhtiökohtaiset omistajastrategiat ja Spatium Toimitilat Oy:n omistajastrategia ja yhtiöjärjestys eivät ole kaikilta osin yhteneväiset. Nyt yhtiön hallitus on valmistellut omistajastrategian mukaisen yhtiöjärjestyksen ja yhtiöjärjestys vaatii yhtiökokouksen päätöksen. Ainoa muutos, joka tehtiin

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

yhtiöjärjestykseen liittyy yhtiön toimialaan. Muutos on avattu yhtiön hallituksen pöytäkirjaotteessa.

Lahden Kaupunki, Lab Ammattikorkeakoulu Oy ja Helsingin Yliopiston rahastot neuvottelivat osakassopimuksen, mutta se jäi allekirjoittamatta. Kaupunki siirsi omistamansa Koy Lahden Tiedepuiston osakkeet Spatium Toimitilat Oy:lle ja tarkoitus oli, että osakassopimus olisi allekirjoitettu ennen siirtoa. Näin ei kuitenkaan ehditty tehdä, mutta nyt osakassopimus on syytä allekirjoittaa koskemaan kaikkia omistajia.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Spatium Toimitilat Oy

Liitteet

- 16 Ote_Pöytäkirja_Spatium hallituskok 13_161025 yhtiöjärjestys
- 17 Spatium toimitilat omistajastrategia_päivitetty 2024
- 18 KOy Lahden tiedepuisto osakassopimus 20251125

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

360**Niemen pelastusaseman myynti Päijät-Hämeen Hyvinvointialueelle**

382/10.03.02.06/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

toimitilajohtaja Jouni Arola, p. 050 559 4227

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää myydä Niemen pelastusaseman Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen kanssa neuvoteltuun kauppahintaan 2 500 000 euroa. Kauppahinta jakautuu seuraavasti: rakennus 2,2 M€ ja tontti 0,3 M€.

Järjestelyyn liittyvästä tontin myymisestä päätöksen tekee kaupunkiympäristön palvelualueen suunnittelujohtaja. Järjestelyn toteutuminen on ehdollinen siihen saakka, että tätä kauppaa ja järjestelyä koskevat päätökset ovat lainvoimaisia. Samalla kaupunginhallitus oikeuttaa toimitilajohtajan allekirjoittamaan rakennusten myyntiä koskevan kauppakirjan.

Perusteluosa

Vuonna 2023 Päijät-Hämeen hyvinvointialue osti pelastusasemia, öljyntorjuntavarastoja ja maapohjia Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Iitin,

Kärkölän, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kunnilta. Tuolloin Päijät-Hämeen hyvinvointialue pyrki ostamaan myös Lahden kaupungin Niemen, Paavolan ja Nastolan pelastusasemat, mutta osapuolten välillä ei saavutettu yhteisymmärrystä kauppahinnasta. Näissä kohteissa vuokrasopimukset jatkuivat entisellään.

Niemen pelastusaseman nykyinen vuokrasopimus kaupungin ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen välillä päättyy vuoden 2025 lopussa. Sote-lainsäädännön mukaan kaupunki ei voi enää jatkossa olla kohteen suoraan vuokranantaja, mikäli hyvinvointialue on vuokralaisena, vaan omistuksen tulee olla yhtiömuotoinen ja vuokrauksen markkinaehtoinen. Tässä tilanteessa kaupungilla on vaihtoehtona myydä kohde joko hyvinvointialueelle tai markkinoilla, perustaa kiinteistöyhtiö tai siirtää omistus kaupungin olemassa olevalle kiinteistöyhtiölle. Yhtiömuotoisessa omistuksessa vuokrataso nousisi nykyistä korkeammaksi. Tästä syystä Päijät-Hämeen hyvinvointialue koki aiheelliseksi aloittaa uudelleen neuvottelut kohteen omistusjärjestelyistä.

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto myönsi 20.6.2022 Lahden Tilakeskukselle luvan käynnistää omassa taseessa olevien sote- ja pelastuslaitosrakennusten myynnin valmistelun kuntalain 130 §:n mukaisilla menettelytavoilla.

Kiinteistöjärjestely on mahdollista toteuttaa kuntalain 130 §:n mukaisesti joko tarjouskilpailulla tai suoraan valitun kumppanin kanssa, kun seuraavat reunaehdot täyttyvät:

- Kaupunki hankkii kuntalain 130 §:n 2 momentin mukaisen hinta-arvion kiinteistöjen markkina-arvosta. Arvio hankitaan puolueettomalta arvioijalta ennen myyntiä.

- Arvioijan tekemä arvio kiinteistöjen markkina-arvosta ei sido kaupunkia. Ostajan kanssa sovittavaa kauppahintaa verrataan päätöksenteossa tähän arvioon.

EU:n valtiontukisääntöjen mukainen valtiontuen käsite perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklaan 1. Jotta vältetään riski tehdyn SEUT 107(1) artiklassa tarkoitettusta kielletystä valtiontuesta ostajalle, hinta-arviossa huomioidaan kiinteistöjä koskevat suunnitellut sopimusjärjestelyt.

Lahden Tilakeskus on tilannut Niemen pelastuslaitoksesta kaksi toisistaan riippumatonta puolueetonta hinta-arviota kiinteistöjen markkina-arvosta. Kiinteistöarviot on tehnyt Suomen Toimitila Oy vuonna 2021 sekä Newsec Oy 2023. Suomen Toimitilat Oy päivitti kiinteistöarvion kesällä 2025. Tämän kiinteistöarvion mukaan Niemen pelastusaseman markkina-arvo on markkinalähestymistavalla 2 480 000 - 3 170 000 € sekä markkinaehtoisen 10 vuoden vuokrasopimuksen ehdoilla 3,0 M€ ± 15 %. Aiemmat kiinteistöarviot Newsec 29.9.2023: 3,71 M€ ± 15 % sekä Suomen Toimitilat Oy 31.1.2021 2,9 M€ ± 15 %.

Kiinteistöstä maksettava kauppahinta on 2 500 000 euroa. Ostaja vastaa kaupasta perittävästä varainsiirtoverosta. Kauppahinta jakautuu seuraavasti: rakennus 2,2 M€ ja tontti 0,3 M€. Rakennuksen kauppahintaan liittyy ehtoina rakennuksen kuntokartoitus, joka valmistuu ennen kauppaa. HVA on saanut kauppaan VM:ltä myönteisen päätöksen. Kauppa tulee toteuttaa tämän vuoden puolella.

Kaupassa osapuolet sopivat, että Lahden kaupunki myy tontilla 398-4-4302-6 sijaitsevat Niemen pelastusaseman rakennukset ja tontin Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Järjestelyyn liittyvästä tontin myymisestä päätöksen tekee kaupunkiympäristön palvelualueen suunnittelujohtaja.

Kaupan täytäntöönpano tapahtuu, kun siihen liittyvät kauppaan liittyvät ennakkoehdot ovat täyttyneet. Kiinteistökauppa on ehdollinen ennakkoehtojen täyttymiseen saakka.

Ennakkoehdot ovat:

- Lahden kaupungin kaupunginhallitus on lainvoimaisesti hyväksynyt Niemen pelastusaseman rakennusten kaupan
- Suunnittelujohtaja on lainvoimaisesti tontin myynnin Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle
- Lahden kaupunki on toimittanut hyväksyttävän ammattilaisen laatiman kirjallisen arvion kiinteistön kunnosta
- Päijät-Hämeen hyvinvointialueen aluehallituksen päätös 24.11.2025 pelastus- ja paloasemien hankinta, Lahden Niemen pelastusasema on lainvoimainen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Lahden Tilakeskus

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

361

Eron myöntäminen Hannu Kaasiselle kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV

1682/00.00.01.09/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1895

valmistelusihteri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Hannu Kaasiselle eron kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja valitsee jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Hannu Kaasinen on 27.11.2025 ilmoittanut konsernihallintoon, että hänelle myönnettäisiin henkilökohtaisista syistä ero kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä.

Kaupunginvaltuuston 9.6.2025 § 68 valitsevat kiinteistötoimitusten uskotut miehet ajalle 1.6.2025 - 31.5.2029:

Pasi Sadinmäki

Saara Laatta

Mari Varjovirta

Anne Horpio

Hannu Kaasinen

Hans Suontama

Kiinteistönmuodostamislain 6 §:n mukaan valtuuston tulee valita kunnan kiinteistötoimitusten uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käytännössä on tarkoituksenmukaista valita heitä enemmän.

Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen on voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään. Uskotuksi miehiksi ei saa siten valita henkilöä, joka on valintahetkellä alle 25-vuotias tai täyttänyt 65 vuotta.

Kiinteistötoimitusten luonteen takia tulisi uskotuiksi miehiksi valita sellaisia henkilöitä, joilla on mahdollisuus suorittaa tätä luottamustehtävää arkipäivisin päiväsaikaan ja maasto-olosuhteissa. Myös aiemmin uskottuna miehenä toimineiden uudelleenvalinta olisi suositeltavaa. Kiinteistötoimitukset ovat usein pitkäkestoisia, jolloin jatkuvuudesta olisi hyötyä.

Kunnan valitsemiin valtion luottamushenkilöihin sovelletaan kuntain 69.3 §:n mukaan kunnan luottamushenkilöitä koskevia säännöksiä, jollei asianomaisessa erityislaissa muuta säädetä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän ja hyvinvointialueiden välisen yhteistoiminnan toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Hannu Kaasinen, valittu, Päijät-Hämeen käräjäoikeus,
eija.lottanen(at)maanmittauslaitos.fi (maanmittauslaitokselle valitun maaposti- ja sähköpostiosoite sekä puhelinnumero), luettelot

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 01.12.2025

362

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Rakennus- ja ympäristölupautakunta 11.11.2025
- Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta 18.11.2025
- Kaupunkiympäristölautakunta 18.11.2025
- Sivistyslautakunta 18.11.2025
- Tarkastuslautakunta 18.11.2025
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 19.11.2025
- Wellamo-opiston johtokunta 19.11.2025
- Lahden seudun jätelautakunta 20.11.2025

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän yhtymäkokouksen pöytäkirja 18.11.2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 25

- Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 21.1.2025: Valitus kiinteistöverosta,
Päijät-Hämeen hyvinvointialue (salassapidettävä asiakirja)

- kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Marju Markkanen, jäsen Elisa Lientola
ja jäsen Kimi Uosukainen osallistuvat hyväksytty hallituksen jäsen (HHJ) -kurssille

- kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 13.-
27.11.2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-